

LISA. Kooskõlastustabel

	Esitaja	Sisu	Rahandusministeeriumi kommentaar
	Ministeeriumid		
1.	Justiits- ja digiministeerium	<p>1. Eelnõu § 1 p 3 kohane MSMS § 15¹ lg 3 sätestab järgmist: „(3) Kui lapse vanemaid on mitu, jagatakse maksukohustust vähendav summa vanemate vahel võrdselt. Kui ühe vanema maksukohustus on väiksem kui tema maksukohustust vähendav summa, jagatakse jääk ülejäänud vanemate vahel.“ Märgime, et kasutatud terminoloogia ei ole kooskõlas perekonnaseadusega (PKS). Eelnõu sätte kohaselt jagatakse jääk ülejäänud vanemate vahel. Sõnastus on ilmselges vastuolus PKS §-dega 82, 83 ja 84. Nimelt on PKS-is sätestatud, et lapsel ei või olla rohkem kui kaks vanemat. Seetõttu palume eelnõus kasutada sõnastust „jagatakse jääk teise vanemaga“. Ka seletuskirjas on mitmes kohas kasutada sõnu „mitu vanemat“. Palume see üle vaadata, viia vastavusse PKS-iga ning läbivalt ühtlustada. On teada olukordi, kus Maksu- ja Tolliametile kuvatakse vanemaid rohkem kui kaks. Sellised üksikjuhtumid tuleks lahti seletada seletuskirjas või leida olukorrale muu mõistlik lahendus.</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Täiendatud seletuskirja. Mootorsõidukimaksu kohustust vähendatakse lapse hooldusõigust omaval vanemal või füüsilisest isikust eestkostjal. Tüüpiliselt on lapsel Rahvastikuregistrisse märgitud üks või kaks vanemat/eestkostjat, kuid see arv võib olla ka kuni kolm. Eelnõus kasutatakse üldistavat terminit „vanem“, kuid oluline on tähele panna, et see ei ole võrdne perekonnaseaduse terminiga „vanem“. Nimetatud seaduse kohaselt ei või lapsel olla rohkem kui kaks vanemat, kuid eelnõukohane maksuvähendus arvutatakse lapse hooldusõiguse alusel.</p>
		<p>2. Eelnõu § 1 p 3 (MSMS § 15¹ lg 3 ja 6) – Justiits- ja Digiministeerium on seisukohal, et soodustuse võrdne jagamine vanemate vahel ning kasutamata jäänud osa üle kandmine teisele vanemale on kooskõlas PKS-iga ning pakub vajalikku paindlikkust. Siiski leiame, et eelnõus pakutud lahendus tervikuna ei hõlma kõiki võimalikke situatsioone ning võib kaasa tuua põhiseaduse ja perekonnaseaduse vastaseid olukordi. Allpool selgitame täpsemalt võimalikke murekohti.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>
		<p>3. Eelnõu § 1 p 3 kohases MSMS § 15¹ lõikes 6 on hooldusõigus sisustatud kui lapse ainuhooldusõigus või ühine hooldusõigus, mida ei ole peatatud, piiratud, üle antud ega ära võetud. Justiits- ja Digiministeerium on seisukohal, et lahendus, mille puhul lähtutakse täielikust hooldusõigusest või ainuhooldusõigusest, on vastuolus PKS-iga. Leiame, et kõnealune kitsendus võib viia olukorrani, kus soodustusest jääb ilma pere/laps, kellele see tegelikult on mõeldud. Nimelt on PKS-is kasutusel terminid täielik isikuhooldus, täielik varahooldus, piiratud isikuhooldus, piiratud varahooldus, osaline isikuhooldus, osaline varahooldus. Lisaks võivad hooldusõiguse liigid vastavalt PKS-le olla väga erinevates staadiumites: kehtiv,</p>	<p>Mitte arvestatud. Maksuhalduril ei ole mitte mingit võimalust hinnata, milline on lapse ja pere tegelik elukorraldus ja vanemate reaalne panus tema heaolusse. Veel enam – eelnõu kontseptsiooni eelduseks on asjaolu, et MTA ei saa hakata täitma selliseid sotsiaalseid ülesandeid, millega ta hakkaks hindama perekondade elukorraldust ja maksuvähenduse andmise aluseks on registrites olemasolevad andmed.</p> <p>Eelnõu väljatöötamise käigus kaaluti, et laste eest soodustuse andmist võiks korraldada ja rakendada</p>

		<p>peatatud, piiratud, osaliselt üle antud, täielikult üle antud, täielikult ära võetud, taastatud, lõppenud, tühistatud. Praktikas esineb olukordi, kus vanemate ühine hooldusõigus on lõpetatud, et anda ühele vanemale ainuhooldusõigus PKS § 137 alusel kindlas valdkonnas – näiteks lapse tervisega seotud küsimustes. Sellest hoolimata osalevad mõlemad vanemad lapse igapäevaelus aktiivselt ja võrdväärselt. Hõlmates soodustuse saamise aluse ainuhooldusõiguse või täieliku hooldusõigusega, jääks antud näite puhul üks vanematest soodustusest ilma. Ei ole põhjendatud, miks vanem peaks jääma ilma maksusoodustusest, kui ta reaalselt panustab lapse kasvatamisse ja heaolusse ning kasutab lapse heaolu nimel sõidukit. Samuti tekib küsimus, miks peaks maksusoodustusest ilma jääma vanem, kes veedab lapsega aega nädalavahetustel ja koolivaheaegadel ning kasutab selleks isiklikku sõidukit – eriti juhul, kui teine vanem, kes last igapäevaselt kasvatab, ei oma autot. Kuigi vanemate vahel on olnud vaidlus, mille tulemusel on ühine hooldusõigus lõpetatud, ei pruugi see kajastada lapse tegelikku elukorraldust ega vanemate panust tema heaolusse. Taolistel juhtudel ei jõua maksusoodustus lapse huvides kasutusse. See on aga vastuolus soodustuse eesmärgiga toetada lastega peresid, kes kasutavad autot lapsega seotud tegevustes. Seetõttu tuleks kaaluda paindlikumat lähenemist, mis arvestab vanemate tegelikku panust lapse kasvatamisse, mitte üksnes formaalset hooldusõiguslikku staatust, seda eelkõige olukordades, kus ühine hooldusõigus on lõpetatud ning ühel vanemal on säilinud osaline isikuhooldus ja/või varahooldus.</p>	<p>Sotsiaalkindlustusamet. Arutelude käigus selgus, et ametil ei ole võimalik oma infosüsteemides (SKAIS) ühtegi taolist muudatust enne lähemat paari aastat teha, mistõttu oleks soodustuse andmine selle võrra edasi lükkunud. See kehtib nii Sotsiaalkindlustusametile lisaülesande andmise kui ka ameti infosüsteemi andmete kasutamise ja liidestamise kohta.</p> <p>Eelnõu kohaselt on hooldusõigus käesoleva seaduse tähenduses lapse ainuhooldusõigus või ühine hooldusõigus, mida ei ole peatatud, piiratud, üle antud ega ära võetud. Need hõlmavad täielikku isiku- ja varahooldusõigust. Eelnõu kohaselt ei saa soodustust piiratud isikuhoolduse, piiratud varahoolduse, osalise isikuhoolduse ja osalise varahoolduse staatusega isikud.</p>
		<p>4. Lahendus ei arvesta võimalike erinevate peremudelitega. Tuleb arvestada, et Eestis on kärgperesid ning mitmed neist eelduslikult lasterikkad. Lasterikkad perekonnad on PS § 28 alusel riigi erilise kaitse all, kuid eelnõus pakutud lahendus ei pruugi seda tagada. Näiteks on vanemal kolm last, kahte kasvatab igapäevaselt, kolmandaga veedab aega suhtluskorra alusel üle nädalavahetuse ja koolivaheaegadel. Viimase puhul on vanemal ainult osaline hooldusõigus, sest teisele vanemale anti elukoha otsustusõigus. Vanemal, kelle kasvatada igapäevaselt on üks laps, autot ei ole. Vanem, aga kellel on kolm last ning kelle automaks läheks üle kaheksa euro, ei saaks sellisel juhul kolmanda lapse eest maksusoodustust ning see jääks sellisel juhul riigile. Arvestama peab toodud näitest veelgi keerukamate peremudelitega. Praeguse sõnastuse puhul jääksid osad vanemad, kes tegelikkuses osalevad</p>	<p>Mitte arvestatud. Vt eelmine vastus. Planeeritud soodustus on registripõhine.</p>

		<p>lapse igapäevaelus, soodustusest ilma. Lisaks ei ole arvestatud olukordadega, kus lapse heaolu nimel kasutatav auto on registreeritud elukaaslase või abikaasa nimele, kes ei ole lapse rahvastikuregistris registreeritud vanem. Üks võimalik lahendus on vastutava kasutaja lisamine, mis looks aluse maksusoodustuse saamiseks. Samas tuleb selle toimingu tegemisel tasuda riigilõivu. Teisest küljest tekib omakorda oht, et vanem, kellel tegelikkuses ei ole autot, registreeritakse sellise sõiduki vastutavaks kasutajaks, millega tal ei ole mitte mingisugust seost, et pahatahtlikult kasutada maksusoodustust.</p>	
		<p>5. Hooldusõiguse ajutine peatumine – praktikas on esinenud olukordi, kus vanema hooldusõigus on olnud peatatud tema enda haiguse tõttu. Leiame, et taolises olukorras ei ole põhjendatud, miks peaks vanem jääma soodustusest ilma, kui hooldusõiguse peatumine on ajutine.</p>	<p>Teadmiseks võetud. Kui hooldusõigus peatub (ajutiselt) maksustamisperioodi kestel, siis sellest tulenevalt antud soodustust ümber ei arvutata. Kui hooldusõigus on peatatud ka järgneva maksustamisperioodi 1. jaanuaril, siis selle perioodi eest 1. jaanuaril soodustust ei arvutata.</p>
		<p>6. Maksukohustuse ümberarvutamine – ajalise raamistiku kohta on seletuskirjas märgitud, et maksukohustuse vähendamist ei arvutata ümber ega vähendada, kui vanema hooldusõigus lõpeb. Taoline lähenemine ei toeta vanemat olukorras, kus ta kasvatab last üksi, aga hooldusõigus on jäänud mingil põhjusel jagamata või alles vaieldakse kohtus hooldusõiguse üle. Poole soodustusest võib saada vanem, kes tegelikkuses pole last aastaid näinud ning teisel vanemal ei oleks võimalust maksusoodustust terveniisti endale saada isegi siis kui ta peaks kohtus saama ainuhooldusõiguse. Arvestama peab asjaolu, et vaidlused hooldusõiguse üle võivad kohtus venida ka teise vanema pahatahtlikkuse tulemusel.</p>	<p>Teadmiseks võetud. Pöörame tähelepanu, et iga aasta 1. jaanuaril arvutatakse soodustus uuesti ning möödunud aasta muudatused saab arvesse võtta. Peale kohtu otsust saab ka aasta kestel ainuhooldusõigust omav vanem kogu võimaliku soodustuse jäägi kasutamise õiguse.</p>
		<p>7. Mõjuanalüüsis ei ole käsitletud kohtumenetluste arvu võimalikku suurenemist – mõjuanalüüs ei käsitle küsimust, kas vanemad hakkavad hooldusõiguse asjus rohkem kohtusse pöörduma, et vormistada maksusoodustus enda nimele. Näiteks olukorras, kus vanematel on ühine hooldusõigus, aga aastaid on lapse elus osalenud kõigest üks vanem, peaks last kasvata vanem soodustuse kogumahu saamiseks pöörduma kohtusse. Taolises olukorras on küll kohtusse pöördumine pigem õigustatud ja maksusoodustusele tekib lisandväärtus. Mõistlikud ei ole siiski olukorrad, kus vanemad on sunnitud pöörduma kohtusse selleks, et taastada ühine hooldusõigus või hooldusõigus üle anda maksusoodustuse saamise eesmärgil. Maksusoodustuse saamine ei tohi olla ajendiks, miks vanemad peavad pöörduma kohtusse. Üks võimalik lahendus oleks, et vanemad saavad soodustust omavahel vabatahtlikult jagada.</p>	<p>Teadmiseks võetud. Puudub andmestik hindamaks reaalselt mõju kohtumenetlusele. Leiate siiski ka ise, et võib tekkida õigustatud kohtussepöördumisi, mis aitavad Eesti registre trite sisu andmekvaliteeti tõsta.</p> <p>Eelnõu väljatöötamise käigus analüüsiti maksusoodustuse vabatahtlikku jagamist. Meie hinnangul toob maksu vabatahtlik jagamine kaasa vaidlusi, kus lõpuks peaks maksuhaldur hakkama sekkuma perekonnakorralduslike küsimustesse.</p>

		<p>Sotsiaalkindlustusamet on rakendanud seda lapsetoetuste puhul, kus ei ole probleemiks igakuiselt toetuse saajat vahetada. Automaksu puhul saaks seda teha kord aastas. Tekib küsimus, miks ei võimaldata paindlikkust ja iseotsustamist lapsevanematele. Näiteks on emal kui ka isal sõiduauto ning laps viibib isa juures nädala ning seejärel ema juures nädala ehk mõlemad vanemad osalevad lapse elus võrdselt. Vanemate vahel on vaidlus, kus koolis laps hakkab käima ning kes haridusküsimuste eest vastutama. Otsustusõigus antakse emale ning seetõttu kajastub isa hooldusõigus rahvastikuregistris kui osaline. Taolise näite puhul ei ole põhjendatud, et vanemad ei saaks omavahel toetust jagada.</p>	
		<p>8. Eeltoodud argumentidele tuginedes ei saa Justiits- ja Digiministeerium toetada lahendust, kus maksusoodustuse saamine tugineb üksnes hooldusõiguse andmetele Rahvastikuregistris. Meie hinnangul peab lahendus olema paindlikum ja arvestama vanemate tegelikku panust lapse kasvatamisse, mitte üksnes formaalset hooldusõiguslikku staatust.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>
		<p>9. Eelnõu § 1 p 5 (MSMS § 16). Palume muu hulgas muuta ka MSMS § 16 lõiget 1. Justiits- ja Digiministeerium on mitmel korral juhtinud Rahandusministeeriumi tähelepanu sellele, et maksukohustuslaste registri põhimääruse preambulis kajastub üksnes viide maksukorralduse seaduse (MKS) § 17 lõikele 1, registri alamregistrite volitusnormid on aga seaduses sõnastatud läbi viite maksukohustuslaste registri põhimääruse volitusnormi ning selle tulemusena ei ole võimalik maksukohustuslaste registri põhimääruse ega ka MKS põhjal tuvastada, millistes seadustes on reguleeritud maksukohustuslaste registri alamregistrid. Palume sõnastada alamregistrite volitusnormid kujul: „.... andmekogu on MKS §-ga 17 asutatud maksukohustuslaste registri alamregister, mille pidamise korra kehtestab .... määrusega.“. Sellisest sõnastusest tulenevalt saab alamregistrid reguleerida küll maksukohustuslaste registri põhimääruses, kuid viimase preambulit tuleb täiendada viitega eriseaduses asuvalle volitusnormile. Preambuli täiendamine tagab, et põhimääruse põhjal on võimalik tuvastada alamregistrite seaduse tasandi regulatsioon. Seega palume MSMS § 16 lg 1 sõnastada järgmiselt: „(1) Mootorsõidukimaksu register on maksukorralduse seaduse §-ga 17 asutatud maksukohustuslaste registri alamregister, mille pidamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“.</p>	<p>Mitte arvestatud. Märkus võetakse arvesse eraldi maksukorralduse seaduse muutmise ettevalmistamise käigus, kus antud küsimusele lähenetakse laiemas plaanis ning täiendused tehakse vajadusel seaduste üleselt.</p>

		<p>10. Eelnõu § 1 p 5 (MSMS § 16 lg 4) – kõnealuse muudatusega nähakse ette säte, mille kohaselt saab lapse eest mootorsõidukimaksu kohustuse vähendamise arvutamiseks vajalikud üldandmed Maksu- ja Tolliamet (MTA) Rahvastikuregistrist, sealhulgas andmed lapse, vanema ja hooldusõiguse kohta. Seletuskirja kohaselt ei pärita võrreldes nende andmetega, mida MTA täna oma muude kohustuste täitmiseks juba Rahvastikuregistrist saab, täiendavaid andmeid juurde. Samas ei nähtu aga mootorsõidukimaksu registri ega maksukohustuslase registri seaduse tasandi regulatsioonist, et seal töödeldaks andmeid lapse ja hooldusõiguse kohta. Lisaks tuleb kõnealuse sätte sõnastusest välja, justkui hõlmaks üldandmed ka andmeid hooldusõiguse kohta. Isiku üldandmetel on kindel sisu ja nende alla kuuluvad nimi, isikukood, sugu, kodakondsus, kontakt sh aadress, emakeel. Eelnevast tulenevalt palume seletuskirjas selgitada, milliste kehtiva õiguse normide alusel saab MTA lapse ja hooldusõiguse andmed ning millise andmekategooria alla need maksukohustuslase registri seaduse tasandi regulatsioonis mahuvad.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja täiendatud. Maksukorralduse seaduse § 10¹ sätestab, et riiklike maksude maksuhaldur võib MKS-i, maksuseaduse või selle alusel antud õigusakti kohaselt kogutud isikuandmeid, sealhulgas põhjendatud juhul terviseandmeid ja biomeetrilisi andmeid, töödelda MKS-i §-s 10 nimetatud ülesannete täitmisel. Paragrahvi 10 lõikes 2 nimetatud ülesannete hulka kuulub maksusoodustuste kohaldamise kontrollimine.</p>
		<p>11. Maksukohustuslaste registri regulatsioon – mootorsõidukimaksu register on maksukohustuslaste registri alamregister. Palume viia andmekaitse nõuetega kooskõlla ka MKS § 17, mis näeb ette maksukohustuslaste registri regulatsiooni. Selleks tuleks muuta MKS § 17 lõikeid 1, 2 ja 3¹.</p>	<p>Märkused 11–16 mitteamvestatud. HÕNTE § 32 lõike 3 kohaselt ei kavandata seaduseelnõusse erinevate seaduste sätteid, mis ei ole seotud ühise reguleerimisobjekti või ühise eesmärgi saavutamise. Maksukohustuslaste registri regulatsiooni antud eelnõu ei puuduta. Seega käsitletakse märkuseid eraldiseisvana maksukorralduslike küsimuste valdkonnas.</p>
		<p>12. Maksukohustuslaste register on asutatud MKS §-ga 17 ning registri põhimäärus on kehtestatud MKS § 17 lõike 1 alusel. Juhime tähelepanu, et seaduse tasandi regulatsiooni ette nägemisega on register juba asutatud, seega ei saa asutamist enam edasi delegeerida.</p>	<p>Vt p 11.</p>
		<p>13. MKS § 17 lg-ga 2 nähakse ette, kelle andmeid registris töödeldakse. Muu hulgas sisaldab nimetatud loetelu ka isikuandmeid. Igasugust isikuandmete kogumist, säilitamist, kasutamist ja avalikustamist käsitatakse eraelu puutumatuse (PS § 26) riivena. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et niisugune piirang peab olema 4 kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates</p>	<p>Vt p 11.</p>

		<p>küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Riigikogu võib täidesaatvat võimu volitada reguleerima üksnes vähem intensiivseid põhiõiguste piiranguid ning sealjuures peab seaduses sisalduv volitusnorm olema täpne, selge ja vastavuses piirangu intensiivsusega. Seda põhimõtet tuleb järgida ka isikuandmete töötlemisel. See tähendab, et isikuandmete töötlemine peab olema reguleeritud seadusega. Määrusega võib seaduse norme täpsustada, kuid seda üksnes selge ja täpse ulatusega volitusnormi alusel. Mida intensiivsem on põhiõiguste piirang, seda üksikasjalikumad peavad olema täitevvõimu tegutsemise aluseks olev volitusnorm ja menetlusnormid. Seega ei sobi isikuandmete töötlemise seaduslikuks aluseks üldine volitusnorm, mis jätab kõik peamised küsimused täitevvõimu reguleerida. Eelkõige peab seaduse tasandil määratlema isikuandmete töötlemise olukorrad ja eesmärgid, töödeldavate isikuandmete koosseisu vähemalt isikuandmete kategooriate täpsusega (viimast võib seaduse volitusnormi alusel määrusega täpsustada) ning töödeldavate isikuandmete säilitamise tähtajad. Igasugune isikuandmete töötlemine peab vastama andmetöötluse põhimõtetele vastavalt IKÜM artiklis 5 sätestatule.</p>	
		<p>14. Eelnevast tulenevalt palume täpsustada MKS-is sisalduvat registri regulatsiooni selliselt, et see vastaks seadusereservatsiooni põhimõttele, ning põhimääruse kehtestamise volitusnormi selliselt, et sealt nähtuks volituse selged raamid. Seaduse tasandil peab olema kindlaks määratud andmekogu pidamise eesmärk, andmekogusse kantavate isikuandmete koosseis, andmekogu vastutav töötleja (vajadusel kaasvastutavad töötlejad), andmete säilitamise maksimaalne tähtaeg (seda saab põhimääruses täpsustada, aga mitte pikendada) ning andmekogu põhimääruse volitusnormi raamid. Maksukohustuslaste registri puhul on seaduses ette nähtud andmekogu pidamise eesmärk ja vastutav töötleja, neid sätteid muuta ei tule. Küll aga tuleb MKS § 17 lõikest 1 jätta välja asutamise edasi delegeerimine ning näha ette volituse selged raamid, näiteks muutes ja sõnastades MKS § 17 lõige 1 järgmiselt: (1) Maksukohustuslaste registri (edaspidi register) põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega, milles sätestatakse registri pidamise kord, sealhulgas: 1) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed; 2) täpsem andmekoosseis; 3) vastutava töötleja ja volitatud töötleja ülesanded; 4) andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise kord; 5) andmete säilitamise täpsemad tähtajad; 6) muud korralduslikud küsimused.</p>	Vt p 11.

		<p>15. MKS § 17 lõikes 2 tuleb täpsustada isikuandmete koosseisu isikuandmete kategooria täpsusega, nähes ette milliseid andmeid isikute kohta kogutakse, näiteks üldandmed, töötamise andmed jne. Lisaks tuleb MKS § 17 täiendada sättega, milles nähakse ette isikuandmete säilitamise maksimaalne tähtaeg. Juhime tähelepanu, et isikuandmete säilitamise tähtaja lõppemisel tuleb isikuandmed koheselt kustutada. Juhul kui andmeid kustutatakse kogumis, siis tuleb põhimääruses näha ette regulatsioon, mis näeb ette, et andmeid säilitatakse vähemalt teatud aeg ning seejärel kustutatakse need teatud aja jooksul. Näiteks andmeid säilitatakse vähemalt kolm aastat andmete registrisse kandmisest ning kolme aasta täitudes kustutatakse need kahe kuu jooksul. See teeb andmete maksimaalseks säilitamise tähtajaks kolm aastat ja kaks kuud.</p>	Vt p 11.
		<p>16. MKS § 17 lg 3¹ kohaselt on registri volitatud töötlejateks ka kohus ja prokuratuur. Esmalt juhime tähelepanu, et IKÜM art 4 p 8 kohaselt on volitatud töötleja füüsiline või juriidiline isik, avaliku sektori asutus, amet või muu organ, kes töötleb isikuandmeid vastutava töötleja nimel. Sellest tulenevalt palume selgitada, kas kohus ja prokuratuur töötlevad andmekogus andmeid Maksu- ja Tolliameti nimel või neile seadusega pandud ülesannete täitmiseks. Juhul kui tegemist on teise variandiga, siis on nad registri vaates kaasvastutavad, mitte volitatud töötlejad. Lisaks näeb MKS § 17 lg 3² ette, et volitatud töötlejad nähakse ette põhimääruses, seega jääb ebaselgeks, miks</p>	Vt p 11.
		<p>17. Eelnõu § 2 (MKS § 26 lg 2⁴) – kõnealuse sättega nähakse ette, et Riigi Infosüsteemi Ametil on juurdepääs maksusaladusele ulatuses, mis on vajalik Eesti teabevärava ametliku e-posti infosüsteemi vahendusel elektrooniliste teadete saatmiseks ja sellega seotud infosüsteemide haldamiseks. Juurdepääs hõlmab isiku üldandmeid ning elektroonilise teate kohta käivaid andmeid. Seletuskirja kohaselt on muudatus vajalik Riigi Infosüsteemi Ameti (RIA) hallatava Eesti teabevärava kaudu toimiva süsteemiga „Postkast 2.0“ asendamiseks. Juhime tähelepanu, et „Postkast 2.0“ kohta on alles koostatud väljatöötamiskavatsus, seega ei ole Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul asjakohane veel MKS muudatusi teha. Muudatused tuleks teha „Postkast 2.0“ puudutavas eelnõus, kui on selge, milliseid andmeid edastamisel RIA-le kuvatakse. Ilmselt ei ole RIA-l ligipääsu isiku kõigile üldandmetele, mis hõlmavad endas lisaks isiku nimele ka isikukoodi, sugu,</p>	Mittearvestatud. MTA võtab kasutusele teavituste süsteemi, mis on juba rajatud ja toimiv.

		kodakondsust, kontakt sh aadressi, emakeelt. Palume muudatus eelnõust välja jätta.	
		18. Seletuskirja 6. osas on aastate lõikes välja toodud kaasnevad kulud MTA-le ja Transpordiametile seoses vajalike IT arendustega, mida tingivad eelnõuga plaanitavad muudatused. Palume seletuskirja lisada ka nende arenduste rahastamise allikas.	Arvesse võetud.
		19. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.	Arvesse võetud.
		20. Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiits- ja Digiministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.	Teadmiseks võetud.
2.	Kliimaministeerium	Kliimaministeerium kooskõlastab mootorsõidukimaksu seaduse muutmise seaduse eelnõu	Teadmiseks võetud.
Liidud			
1.	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda tänab Rahandusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust mootorsõidukimaksu seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta, mille kohaselt hakatakse M1-kategooria üle 7 istekohaga väikebusse maksustama N1-kategooria sõidukite maksumääraga. Kaubanduskoda toetab plaanitavat muudatust, kuna, muudatus leevendab märkimisväärselt just nende ettevõtjate, sealhulgas paljude mikro- ja väikeettevõtete maksukoormust, kes kasutavad oma igapäevategevuses 8- või 9-kohalisi väikebusse. Kaubanduskojal eelnõu osas muid kommentaare ja ettepanekuid ei ole.	Teadmiseks võetud.
2.	Eesti Lasterikaste Perede Liit	ELPL tunnustab algatust ning on seisukohal, et see on lastega peredele äärmiselt vajalik, mida kinnitas mh ELPL-i poolt käesoleva aasta veebruaris läbiviidud küsitlus 3+ perede seas, millele vastas üle 2500 inimese ning millest 94% kinnitasid, et sõiduauto on nende peres hädavajalik tarbeese, milleta pole võimalik tagada perekonna logistilisi vajadusi igapäevase elukorralduse toimimiseks. Samuti ilmnes küsitlusest, et mootorsõidukiga seotud maksukohustus avaldab olulist mõju perede igakuisele eelarvele, mille tõttu plaanisid pered maksukohustuse täitmiseks laenu võtta või loobuda laste huviringidest. Seega on mootorsõidukimaksu kohustuse vähendamiseks väljatöötatud meetmed lastega peredele äärmiselt	Teadmiseks võetud.

		vajalikul.	
		<p>Seadusel peab olema tagasiulatuv jõud, s.t et ümberarvutamisele peaksid kuuluma ka kõik 2025. aastal väljastatud maksuteated, mis kas vabastaksid lastega pered maksust või vähendaksid seda vastavalt laste arvule. Avalike andmete kohaselt jäi 2025. aastal väljastatud maksuteadete alusel mootorsõidukimaks tasumata ligi 25 000 inimesel, kellede seas on ilmselt ka lastega peresid. Oluline on, et maksu vähendamise seotud muudatused omaksid mõju ka juba väljastatud maksuteadetele, mh toimuks tagasiarvestus neile peredele, kes maksu on ära tasunud.</p>	<p>Teadmiseks võetud. Eelnõu juba hõlmab kõigi alates 2025. a 1. jaanuarist väljastatud maksuteadete ümbervaatamist ning õigustatuse korral vähenduse andmist.</p>
		<p>Seaduseelnõu kohaselt on maksusoodustus seotud lapsevanemale kuuluva hooldusõigusega. Seaduseelnõus on selgitatud, et hooldusõigus käesoleva seaduse tähenduses on lapse ainuhooldusõigus või ühine hooldusõigus, mida ei ole peatatud, piiratud, üle antud ega ära võetud (§ 15¹ lõige 4). Juhime siinkohal seadusandja tähelepanu asjaolule, et ühine hooldusõigus saab olla jagatud ka osaliselt, s.t et PKS § 137 võimaldab hooldusõigusega seonduvaid otsustusõigusi anda ainuhooldusõigusena üle ühele vanemale ka üksikutes valdkondades. Näiteks: vanemad vaidlevad lapse haridusega seonduvate küsimuste üle, mille tõttu kohus lõpetab ühise hooldusõiguse lapse hariduskorralduslikes küsimustes ning annab selle osa ainuhooldusõigusena ühele vanemale, ülejäänud osas ühine hooldusõigus säilib. Eelnõust ei tulene kas sellisel juhul loetakse hooldusõigus siiski seaduseelnõu kontekstis ühiseks või tähendab see automaatselt, et ühes küsimuses hooldusõiguse kaotanud vanem ei oma õigust maksusoodustuste rakendamisele enam üldse. Kusjuures selle näite puhul võib juhtuda, et laps ise elab võrdse vanemluse põhimõttel alaliselt kummagi oma vanemaga sõltumata sellest, et ühel vanemal ei ole tema hooldusõigust kõikides küsimustes. Seaduseelnõu tekstist võib pigem järeldada, et eelduseks on täielik ühine hooldusõigus või ühe vanema ainuhooldusõigus. Sama küsimus tekib ka PKS § 119 alusel tehtavate muudatuste osas, millega on võimalik anda üle üksikuid otsustusõiguslikke küsimusi vanematele nõnda, et last puudutava konkreetse küsimuse otsustamise õiguse saab üks vanem, ent muus osas kogu ühine hooldusõigus säilib. Kuna säärasel viisil jagatud hooldusõiguseid võib olla väga arvukal hulgal peredel, siis vajab ka see osa seadusest läbimõeldud lahendust, et seadus ei hakkaks diskrimineerima vanemaid, kel ei pruugi olla üht konkreetset osa</p>	<p>Teadmiseks võetud. Selgitame, et eelnõu on siiski konkreetne selles küsimuses, et maksu vähendamise aluseks on asjaolu, et hooldusõigus käesoleva seaduse tähenduses on lapse ainuhooldusõigus või ühine hooldusõigus, mida ei ole peatatud, piiratud, üle antud ega ära võetud. Osalised hooldusõigused maksu vähendamise alust ei anna.</p> <p>Eelnõu kohane maksusoodustus on rangelt registripõhine ja maksuhaldurile ei ole võimalusi lapse reaalse elukorralduse hindamiseks.</p>

		lapse hooldusõigusest (või sellega seonduva otsustusõiguse rakendamisest), ent kes siiski aktiivselt osaleb lapse kasvatamises.	
		Seaduseelnõu kohaselt on mootorsõidukimaksu soodustuse saamiseks oluline see, et sõiduk kas kuuluks vanemale või vanem oleks sõiduki vastutav kasutaja (liisingkohustuste korral). ELPL-i hinnangul võiks kaaluda ka võtta arvesse juriidilistele isikutele kuuluvaid sõidukeid, mis on kasutuses kahel otstarbel, s.o nii töö- kui erasõitudeks, sest paljudele peredele võib kuuluda mõni väikeettevõtte (eriti maapiirkondades), kus sõiduk on soetatud pereettevõtte omandisse, ent mida kasutatakse erisoodustumaksu tasumise kaudu ka pere vajaduste täitmiseks. ELPL-ile pole teada kui palju võib sääraseid peresid olla ning kui ulatuslik on nende mõju maksusoodustustele, ent eeldada võib, et selliseid peresid leidub. Ka need pered peaksid olema õigustatud maksusoodustuse kasutamisele, kuivõrd sõiduk teenib ka laste huve.	Mittearvestatud. Laste eest soodustuse andmine on füüsilisele isikule mõeldud maksuvähendus. Juriidilisele isikule laiendamist küll kaaluti, kuid see ei kanna eelnõu mõtet. Juriidilise isiku sõiduk on kasutamiseks ettevõtluses ja selleks soodustus mõeldud ei ole.
3.	Eesti Puuetega Inimeste Koda	<p>Lastega peredele soodustuste tegemine on tervitatav (mis annavad ühtlasi soodustuse puudega lapsi kasvatavatele peredele), kuid samal ajal on tähelepanuta jäänud puuetega inimeste vajadused ning EPIKoja varasemad ettepanekud, mis puudutasid maksuerisuse tegemist neile, kelle jaoks isiklik sõiduvahend ei ole mugavus, vaid hädavajalik vahend, mis võimaldab ühiskonnaelus osaleda. Eelnõu autorid on märkinud, et muudatus toetab nii lasterikaste perede kui puudega inimeste hakkamasaamist, sest mõlemal sihtgrupil on kõrgendatud vajadus väikebusside kasutamise järgi. M1-kategooria 7+-istmekohaliste sõidukite N1-kategooria maksumääraga maksustamine annab küll osalise soodustuse puuetega inimestele (eelnõus pole välja toodud, kui paljusid puudega inimesi see mõjutab), kuid planeeritud soodustus ühti EPIKoja varasemalt tehtud ettepanekuga, sh kohandatud autode erisuse lisamisega seadusesse või teatud sihtgruppidele soodustuse tegemisega.</p> <p>EPIKoja algne soov oli saada maksuvabastus eelkõige neile sihtgruppidele, kelle jaoks iseseisev ühistranspordi kasutamine nii tervisliku seisundi kui ligipääsetavuse tõttu on keeruline, kui mitte võimatu. Meie liikmesorganisatsioonidega maksudebati käigus arutelusid pidades leidsime ühiselt, et lauseline maksuvabastus ei ole ilmtingimata see, mida heitlikul poliitmaastikul taotleda, sest puudega inimeste ja nende perede vaatest on palju teemasid, mis riigipoolset ja seega ka kaaskodanike poolset tuge ja panust eeldavad – kvaliteetsed ja kättesaadavad teenused, ligipääsetavus,</p>	<p>Teadmiseks võetud. Käesoleva eelnõu eesmärgid on sõnastatud võttes arvesse ajakava ja võimalusi, mida oleks veel see aasta võimalik rakendada (M- ja N kategooria alates 2026. a). Puudega inimeste puudeastme põhjal soodustuse andmiseks tuleks sisse viia muudatusi, mis võtavad kauem aega. Samuti ei ole ära langenud probleemid seoses ümberehitatud sõidukitega, millele viitab Vabariigi President oma kirjas, millega jättis esimesel korral mootorsõidukimaksu seaduse välja kuulutamata.</p> <p>Sellegipoolest täname Teid märkuste eest ja võtsime need täiendava arutelu alla.</p>

		<p>ajakohased ja sihitud toetused, mis kõik on vajalikud eelkõige selleks, et puudega inimesed ja nende lähedased saaksid võimalikult võrdväärselt ühiskonnaelus osaleda, haridust omandada, ka tööl käia. Ka paljud teised Euroopa riigid on arvestanud mootorsõidukimaksu kehtestamisel puuetega inimestega, näiteks Lätis on maksuerisused puuetega inimestele ja puudega last kasvatavatele peredele. Soomes võimaldatakse automaksu tagastust liikumispuude, nägemispuude või ka muu puude korral kui see põhjustab püsivat kahju. UK-s on maksuerisused liikumiskustega inimestele, sh nägemispuue, liitpuue. Ka Õiguskantsler on oma seisukohas välja toonud, et näiteks saaks puuetega inimesele või tema määratud inimesele kuuluva auto aastamaksust vabastada, nõuda vaid baasosa (50 eurot) maksmist või rakendada sarnaselt Ühendkuningriigiga põhimõtet, et puuetega inimestele on kehtestatud sõiduki aastamaksu tasumisel 50-protsendine soodustus. 2025. aasta juunis avaldatud Praxis'e analüüsis1 rõhutatud, et puuetega inimesed kuuluvad haavatavaimate gruppide hulka, keda maksutõusud ja eelarvekärped kõige rängemalt tabavad. Nende toimetulek sõltub rohkem riigi sotsiaalkaitsehüvitistest ja avalikest teenustest. Puuetega inimesed, eriti need, kes kuuluvad mitmesse riskigruppi (nt väikese sissetulekuga või krooniliste haigustega), on kõige haavatavamad. Mootorsõidukimaks avaldab eriti negatiivset mõju inimestele hajaasustuses, kus ühistransporti pole. Ka EPIKoja poole pöörduvad sageli just maapiirkonades elavad puudega inimesed, kelle jaoks isiklik sõiduvahend on ainuke viis, kuidas jõuda kooli, tööle või avalike teenusteni, näiteks pole enamik maakonnaliine ligipääsetavad liikumiskustega inimestele. EPIKoda lähtus oma ettepanekute tegemisel sellest, et riigil oleks võimalikult lihtne maksuvabastust rakendada, st riigil oleks võimalik registrite andmete põhjal saada informatsiooni mootorsõidukite omanike, puudega inimeste puude raskusastme ja puude liigi ning ka perekondlike ja juriidiliste seoste kohta (abikaasa, registreeritud kooselu, lapsevanem, eestkostja). Sarnaselt on riik kehtestamas maksusoodustust ka lastega peredele. Kokkuvõtvalt EPIKoja ettepanekud mootorsõidukimaksu seadusesse: Lisada maksuvabastus järgmistele sihtrühmadele (sarnaselt eelnõu § 15-ga, kuhu on lisatud soodustused lastega peredele):</p> <ul style="list-style-type: none"> • raske ja sügava liikumispuudega inimesed; • raske ja sügava intellektipuudega inimesed; 	
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • raske ja sügava nägemispuudega inimesed; • või eelmainitud sihtgruppi kuuluva inimese seaduslik esindaja, abikaasa, registreeritud elukaaslane; • või varasemalt sõlmitud kompromiss, mille kohaselt oleksid mootorsõidukimaksust vabastatud puudega inimeste kohandatud sõidukid. <p>Toetame maksuerisuse tegemist selliselt, et puudega inimese kohta oleks vabastatud üks sõiduk. Tehtud ettepanekud võimaldavad laialdast maksuvabadust just neile puuetega inimestele, kelle jaoks auto on abivahend. Eesti on võtnud ÜRO Puuetega inimeste õiguste konventsiooniga kohustuse edendada puuetega inimeste võrdseid võimalusi ja tagada juurdepääsu osalemiseks kodanikuühiskonna, poliitika-, majandus-, sotsiaal- ja kultuurielu valdkondades. Samuti otsida lahendusi, et vähendada vaesuse negatiivset mõju puuetega inimestele. Puuetega inimestele maksuerisuste (antud juhul mootorsõidukimaksu) tegemisega viib riik oma poliitikat kooskõlla konventsiooni põhimõtete ja eesmärkidega, edendades võrdseid võimalusi, kaasamist ning austust puuetega inimeste õiguste ja inimväärikuse suhtes.</p>	
--	--	--